

Andres Anvelt
Justiitsministeerium
Tõnismägi 5a, 15191, Tallinn

10.10.2014 K-2/45

MTÜ Lastekaitse Liit arvamus Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni heakskiitmise ja volituse andmise eelnõule

MTÜ Lastekaitse Liit tänab Justiitsministeeriumi arvamuse avaldamise võimaluse eest. MTÜ Lastekaitse Liit viis 2012-2013 aastal enam kui 100 erinevat spetsialisti kaasates kokku neli lähisuhtevägivalla ümarlauda, otsides vastuseid ja lahendusi süsteemi parandamisele ning lapse kaitsele lähisuhtevägivallas. 2013. aastal esitasime Justiitsministeeriumile ettepaneku lähisuhtevägivalla juhtumites lapse parimate huvide tagamise lähemaks analüüsimiseks (08.05.2013 K-2/26). Oma ettepanekutes juhtisime tähelepanu ka Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni ratifitseerimise otsesele vajadusele ning olulisusele, mistõttu tunnustame Vabariigi Valitsust konventsiooni heakskiitmise ja volituse andmise eelnõu eest.

1991. aastal ÜRO Lapse õiguste konventsiooniga liitunud Eesti riik, on võtnud kohustuse rakendada kõiki seadusandlikke, administratiivseid, sotsiaalseid ja haridusalaseid abinõusid, et kaitsta last igasuguse füüsilise ja vaimse vägivalla, ülekohtu või kuritarvituse, hooletussejätmise, hooletu või julma kohtlemise või ekspluateerimise, kaasa arvatud seksuaalse kuritarvituse eest, kui laps viibib vanema(te), seadusliku hooldaja või seaduslike hooldajate või mõne teise lapse eest hoolitseva isiku hoole all (artikkel 19 punkt 1). Sama konventsiooni artikkel 3 lõige 1 rõhutab, et igasugustes lapsi puudutavates ettevõtmistes, riiklike või erasotsiaalhoolekandeesutuste, kohtute, täidesaatvate või seadusandlike organite poolt, tuleb esikohale seada lapse huvid. Lähemalt on lapse huvide esileseadmise olulisust rõhutanud konventsiooni järevalveorgan Lapse õiguste komitee oma üldkommentaaris nr. 14.¹

Viimase statistika kohaselt esines 2013. aastal Eestis 2752 perevägivallakuritegu, mis moodustab kõigist kuritegudest hinnanguliselt 7%, vägivallakuritegudest 35 % ning 2012 aastal vastavalt 5% ning 28 %. Statistika näitab üheselt, et viimastel aastatel on lähisuhtevägivalla juhtumid olulisel määral suurenenud.²

¹ [Üldkommentaar nr. 14 \(2013, lapse õigus tema parimate huvide esikohale seadmisele, mitteametlik tõlge. MTÜ Lastekaitse Liit, 2014](#)

² [Kuritegevus Eestis 2013. Kriminaalpoliitika uuringud 18. Justiitsministeerium](#)

Uuringute kohaselt toimub enamik perevägivalda juhtumitest praeguste või endiste abikaasade või elukaaslase vahel.³ Järgmisel kohal on vanemate vägivald laste vastu. Enamasti on peres vägivalda toimepanejateks mehed ja ohvriteks naised. Näiteks paarisuhtevägivalda puhul oli 2013. aastal 96% juhtudel mees vägivallatsejaks ning naine kannatajaks. Perevägivalda juhtumite seas domineerib füüsiline vägivald. Oluliselt vähemal määral esineb tapmise või tervisekahjustuse tekitamisega ähvardamist, seksuaalvägivalda pereliikme suhtes ja pereliikme tapmist.⁴

Laste väärkohtlemist võib defineerida kui füüsilist, vaimset või seksuaalset väärkohtlemist, hooletussejätvat või halba kohtlemist alla 18 aastase inimese suhtes, mis võib ohustada või kahjustada lapse tervist ja heaolu ning mis on toime pandud isiku poolt, kes on vastutav lapse heaolu eest.

Laste väärkohtlemisena tuleb käsitleda ka vanemate või teiste pereliikmete vahelise vägivalda pealtnägemist, kuivõrd vägivalda pealtnägemine mõjutab olulisem määral lapse emotsionaalset heaolu. On selge, et lähisuhtevägivaldal on pöördumatu mõju lapsele, mis mõjub lapse arengule laastavalt. Uuringud näitavad, et vägivalda pealt näinud lapsel võivad avalduda emotsionaalsed probleemid (depressioon, ärevustunne, söömis- ja unehäired jt), käitumishäired ning füüsilised probleemid (Soo jt, 2009; Allaste&Võõbus,2008).

Laste väärkohtlemine on ka oluliseks riskiteguriks õigusrikkumistele ja ohvriks langemisele.⁵ Uuringu kohaselt lapsed, keda karistati füüsiliselt või väärkoheldi panid toime õigusrikkumisi kaks korda rohkem kui lapsed, keda ei ole vanemad füüsiliselt karistanud või väärkohelnud. Samast uuringust nähtub, et perekondlikud suhted mõjutavad olulisel määral ka ohvriks langemise riski.

Võttes arvesse eespool nimetatut, tunnustame ning kiidame heaks Vabariigi Valitsuse korralduse konventsiooni heakskiitmise ja volituse andmise eelnõu.

Igakülgselle koostööle lootma jäädes,

Martin Medar

MTÜ Lastekaitse Liit juhataja

³ [Kuritegevus Eestis 2013. Kriminaalpoliitika uuringud 18. Justiitsministeerium](#)

⁴ [Käsiraamat lasteaednikele. Eesti Naisteühenduste Ümarlaura Sihtasutuse koduleht.](#)

⁵ [Laste hälbiv käitumise Eestis. Kriminaalpoliitika uuringud 19, Tallinn 2014](#)